

vajanka - pozri *wayang*, *javajka*; *tieňohra*

vaječná tempera - *tempera vaječná*

vajce - jeden z *veľkonočných symbolov*; predstavuje *plodnosť* (pozri *symbol plodnosti*), *život*, *vzkriesenie* (pozri *zmŕtvychvstanie*); je ako zamknutý *hrob*, v ktorom sa ukrýva život; vajca sa tak stáva podobenstvom zmŕtvychvstania *Ježiša*; naši predkovia verili, že z kohútich vajec sa liahnu nadprirodzené, zväčša nebezpečné bytosti (pozri *bazilišok*); zvyk darovať veľkonočné vajíčko sa rozšíril z *Perzie* a prijali ho *Židia*, *Egyptania*, *hindovia* a d'.

-v súvislosti s heslom *egyptská mytológia*: boh *Ptah* na hrnčiarskom kruhu modeluje počiatkové vajce, z ktorého sa zrodil boh slnka *Ré* (*Zamarovský*)

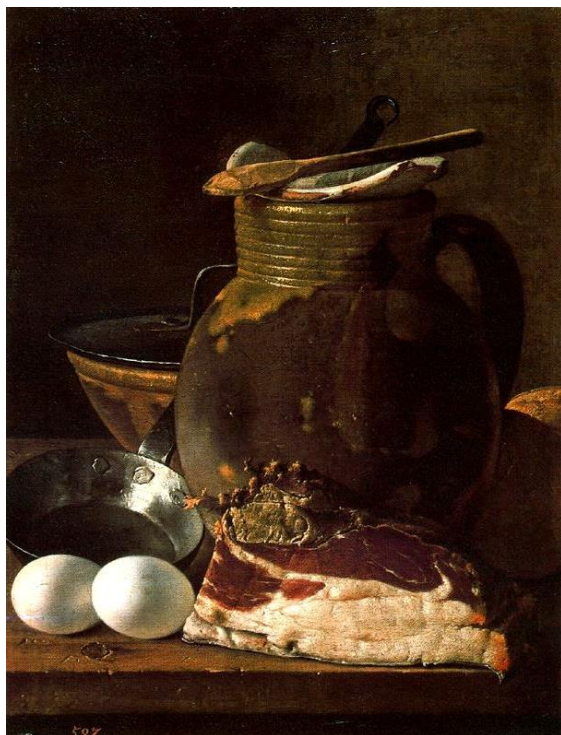
pozri *slivka* (*plod*); *žaba* (*Baleka*); *Kostej Nesmrteľný* (*www*); *Léda*; *Helena/krásna Helena*; *Klaňanie pastierov*

http://it.wikipedia.org/wiki/Sinbad_il_marinaio

[http://it.wikipedia.org/wiki/File:Sinbad_the_Sailor_\(5th_Voyage\).jpg](http://it.wikipedia.org/wiki/File:Sinbad_the_Sailor_(5th_Voyage).jpg)

J. Beuckelauer: Predavačka vajec (1565)

L. E. Melendez: Slanina a vajcia (bodegón, 18.st.)

L. E. Melendez: Zátišie s ustricami, cesnakom, vajcami a džbánom (bodegón, 1772)

F. Vallotton: Mäso a vajcia

vajce dračie - dračie vajce

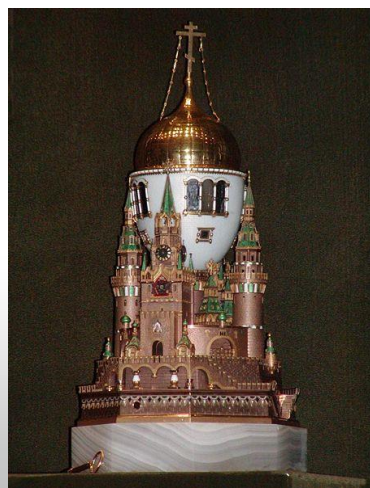
vajce Faberger - www: luxusné klenoty v podobe veľkonočných vajíčok, ktoré vyrábal Carl Fabergé pre ruských cárov; prvé veľkonočné vajce vyrobil pre cára Alexandra III. roku 1885, ktorý ho daroval svojej manželke, a táto tradícia trvala tridsať rokov; dnes sú tieto artefakty jednými z najvzácnejších kúskov na dražbách aukčných siení, hoci zďaleka nie vždy majú výraznú umeleckú hodnotu; zlatník Fabergé vyrobil 50 vajíčok vykladaných drahokamami; niektoré z nich tvoril viac ako rok; majiteľmi jedného vajíčka Fabergtého je aj kráľovná Alžbeta II., či švédsky kráľ Gustáv Karol; jedno z nich bolo vydražené na rekordných 9mil. libier; z celkového počtu 50 kusov existuje 42; posledné dve vajcia klenotník plánoval, ale už nevyrobil; vajíčka sú vyrobené z drahých kovov alebo tvrdých kameňov, zdobené kombináciou smaltu a drahých kameňov

www: Fabergého vajíčka je súhrnné označenie skupiny šperkov v tvare veľkonočného vajíčka, ktoré vytvoril ruský klenotník Carl Peter Fabergé a jeho spolupracovníci v rodinnej klenotníckej dielni v Petrohrade v období r. 1885-1917; tento druh šperkov sa radí k najvzácnejším skvostom svetového umenia pre vysokú umeleckú hodnotu, špičkovú kvalitu vyhotovenia, dômyselné technické riešenie a v neposlednom rade aj vysokú hodnotu použitých materiálov; viaceré z týchto ojedinelých šperkov v sebe ukrývajú nejaký mechanizmus, figúrku či stavbu, mnohé sú rozoberateľné; väčšina vajíčok bola vyrobená priamo na zákazku ruskej cárskej rodiny, ďalšie boli vyrobené na objednávku najbohatších príslušníkov šľachty v túžbe vyrovnáť sa cárom; dodnes sú Fabergého vajíčka celosvetovo uznávaným symbolom najvyššieho klenotníckeho umenia a synonymom *luxusu*

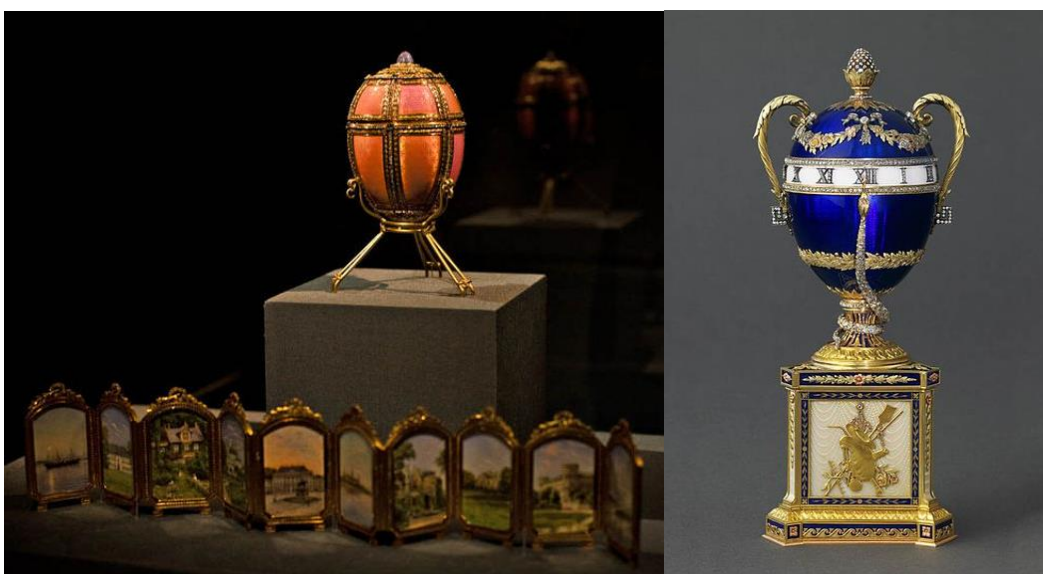
-vajce, ktoré Fabergé vytváral pre cársku rodinu vždy vo vnútri ako poctu obsahovali miniatúrnú kópiu niektorej súčasti rodového majetku; bol medzi nimi cársky palác, jachta Mikuláša II., veduty krajín navštívených imperátormi, korunovačný koč; vzory tzv. imperiálnych vajec boli inšpirované umeleckými predmetmi; na svojich početných cestách Fabergé sledoval štýly a tvary, ktoré potom využíval pri výrobe darčiekov, ktoré si navzájom dávali členovia cárskej rodiny; prvé Fabergé vajce bolo vytvorené pre cára Alexandra III, ktorý sa rozhodol dať ho svojej manželke, cisárovnjej Márii Fjodorovne v roku 1885, možno na oslavu 20.výročia svojho zasnúbenie; vajcia boli vyrobené každý rok s výnimkou roku 1904 a 1905, počas rusko-japonskej vojny; posledné, nedokončené vajce pod názvom Constellation, vzniklo r. 1917; farebná škála bol pôvodne obmedzená, ale čoskoro zlatník začal experimentovať a čoskoro sa podarilo doceliť viac ako 140 odtieňov

http://it.wikipedia.org/wiki/Uova_Faberg%C3%A9
https://en.wikipedia.org/wiki/Faberg%C3%A9_egg

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%B9%D1%86%D0%B0_%D0%A4%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B5

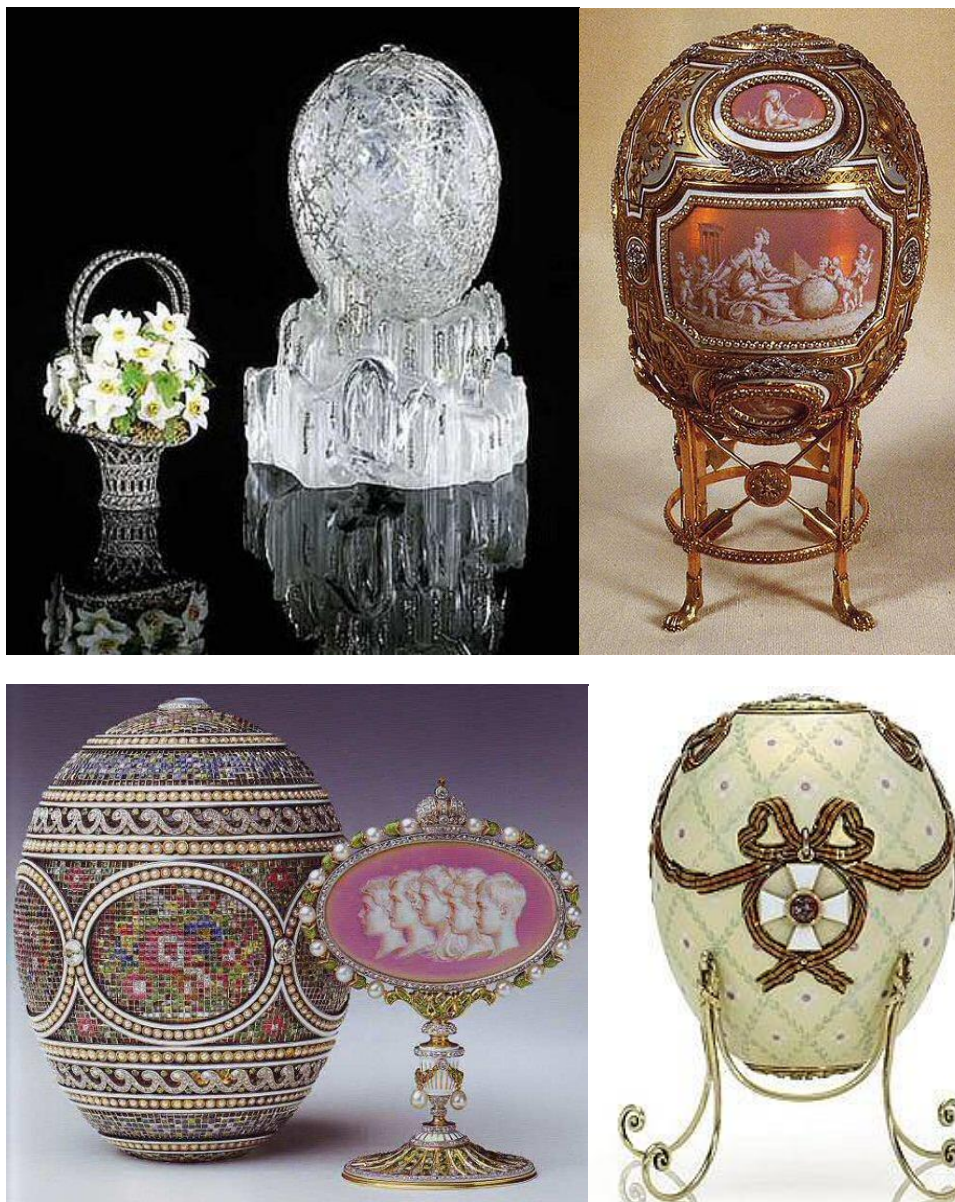

vajce holubie - Biedermann v súvislosti s heslom *holub*: hoci bol holub zasvätený *Venuši*; jeho mäso Rimania obľubovali a verili, že jeho vajíčka majú posilňujúci účinok v *láske* (pozri *povera*)

Vajce Josef - (†2011); český akademický sochár zameraný predovšetkým na činnosť spätú s architektúrou, voľnú plastiku a reliéf

http://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Vajce

J. Vajce: Jan Ámos Komenský (štvrť Neukölln v Berlíne, 1995)

vajce kačacie - Biedermann v súvislosti s heslom *kačica*: v Číne bolo slovo kačica (*ja*) v mnohých oblastiach pohoršujúce, lebo malo jednak význam *penis* (pozri *falos*), jednak *homosexuál*; jedna zo siekt, ktorá svojim členom povoľovala len vegetariánsku stravu a kačacie vajcia, bola zakázaná práve pre domnelé roztopašnosti v kulte; pozri *Kostej Nesmrteľný*

vajce kohútie - Biedermann v súvislosti s heslom *bazilišok*: podľa stredovekej povesti bazilišok prišiel na svet z kohútieho vajca vysedeného jedovatou *ropuchou*; pozri *kohút* (Biedermann); *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

-v súvislosti s heslom *Aitravas*: litovský *démon* Aitvaras sa liahne zo sedemročného kohútieho vajcia schovaného v podpazuší alebo zo semenníka divokého kanca

vajce Kolumbovo - Kolumbovo vajce

vajce kukučie - Biedermann v súvislosti s heslom *kukučka*: zvyk kukučky znášať vajce do cudzieho hniezda bol známy už v *antike*; za kukučie vajce (dieťa) sa pokladá ešte aj dnes darček pochybnej hodnoty, prípadne sa tak označuje dieťa vychované cudzím otcom; kukučie vajce predstavujú *symbol* niečoho podstrčeného; pozri *dar*; *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

vajce veľkonočné - veľkonočná symbolika vychádza z predstavy vajčka ako zamknutého *hrobu*, v ktorom sa ukrýva život (v kresťanských súvislostiach spasiteľ *Ježiš*); veľkonočné vajce sa tak stáva podobenstvom *zmŕtvychvstania* Ježiša; zvyk darovať veľkonočné vajčko sa rozšíril z *Perzie* a prijali ho *Židia, Egypťania*, hindovia a ďalší; zdobenie veľkonočných vajčiek bolo vždy úzko späté s ľudovou umeleckou tradíciou; profesionálnu a najluxusnejšiu podobu veľkonočného vajčka predstavujú *cárske vajce Faberger* v podobe honosných šperkoviec

vajce kozmické – Becker: kozmické vajce je obrazom celosti kozmických síl; pozri *kozmos*; *Protogonos*

vajce svetové - *kozmogonický* pojem; symbolizovaný tiež vajčkami *žaby*; pozri *kozmogónia*, *Protogonos*

vajce zlaté - zlaté vajce

vajcovka/vajcovec - *ornament* v podobe pásu, zložený z drobných útvarov podobných vajcu; pásový ornament v tvare listov vajcovitého tvaru sa nazýva aj *listovec*; pozri *antemion*, *kyma iónske*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Ornament_\(Bildende_Kunst\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Ornament_(Bildende_Kunst))

Vlys s vajcovcom a palmetami (detail Chrámu Baalshamin v Palmýre, 2.st.)

Pásové ornamenty pod rímskou: palmy, zuborez, vajcovec (neoklasicizmus, Villa Torlonia, Rím, 18.-19.st.)

vaječná emulzia - *emulzia vaječná*

vaječná tempera - *tempera vaječná*

vaječná-žltková tempera - *tempera vaječná-žltková*

vaječné pojidlo - *pojidlo vaječné*

vaječné žltko - Eurotelevízia v súvislosti s heslom *kura*: karotenoidy sú *organické pigmenty*, ktoré dávajú *farbu* nielen žltým *kvetom* a *listom*, ale aj *vajcovému žltku*; luteín napr. spôsobuje sfarbenie kuriatok i kačiatok; mláďatá majú krycie sfarbenie, vďaka ktorému splývajú s okolitým prostredím a sú maskované pred predátormi, keďže na jar prevláda *žltá farba*; pozri *veľkonočné vajíčko*, *vták*; *zvierá*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirovnania*

vaječný poliment - *poliment vaječný*

vaječný tanec - ang. Egg dance; pozri *tanec s vajcami*

vajra - *vadžra*

vajra (diamant) - jeden z najcennejších indických diamantov; pozri *Kóhe Núr*, *Hope*, *Sancy*, *Orlov*

vajra mudra - gesto vedomostí; tvorí ho päť pravej a pod ňou ľavej ruky; pozri *mudrá*, *Buddha*; *gesto*

Váju - staroindický, *védsky boh* zosobňujúci vietor; pozri *Súrja, Rudra, indickí bohovia*; bohovia vetra

vakát - zámerne nepotlačená stránka v knihe; pozri *knihtlač*

Vaki - v preklade – „ľud“; vo *fínskej mytológii*: *duchovia, škriatkovia, elfovia* druhu *haltijas*; sú výsledkom antropomorfizácie abstraktných pojmov, napr. druh „Kalman Vaki“ (moc mŕtvych duchov); pozri *božstvá, duchovia a mýtické bytosti, haltija*

Valá - www v súvislosti s heslom *Veles/Volos*: v staroindickej mytológii vystupuje bytosť Valá (skrývajúci, zmocňujúci sa), ktorá kradne bohovi *Indrovi* dobytok, ukrýva ho v neprístupnej jaskyni a tam ho požiera; Indra skrýšu vypátra a v súboji víťazí

Vala - Volva

Vala alebo Štyri Zoas - nedokončená kniha v Blakeových *Prorockých knihách*; hlavnými postavami knihy sú štyri Zoas (Urthona, Urizen, Luvah a Tharmas), ktorý bol vytvorený pád Albion podobne ako v mnohých svojich dielach rozoberá sexuálnu aktivitu jednotlivca a myšlienkou žiarlivosti; jeho obrazy sú všeobecnou oslavou sexu a sexuality

http://en.wikipedia.org/wiki/Vala,_or_The_Four_Zoas

http://en.wikipedia.org/wiki/William_Blake%27s_mythology

W. Blake: Vala alebo Štyri Zoas. Nočné potešenie Enitharmon. Hekate (ilustrácie z Knihy Urizen, 1795)